

4814 / 482

БРАТКИ
СЛАВЕНО-СРПСКИ
РЕЧНИК.

ИЗРАДИО
М. М.

БЕОГРАД
Штампарија код „Просвете“ — С. Хоровица.

1896.

У. Б. М. 482

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И БР. 90488

mg 141720

КРАТКИ
СЛАВЕНО-СРПСКИ
РЕЧНИК.

ИЗРАДИО

М. М.

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА КОД „Просвете“ — С. ХОРОВИЦА
1896

А

Аѣіе — одма, ускоро.

Аѣнецз — јагње. А на проскомидији извађена четвороугална честица из просфоре, зове се **Аѣнецз Божій**, који представља Исуса Христа, који је Себе принео на жртву Богу за искупљење људства.

Аѣз — ја.

Аѣрїда — род скакаваца.

Аѣлавастрз — бео камен, суд — ибрик у коме су обично држали мирисе (Марка 14, 3. Луке 7, 37)

Аѣлкторз — петао.

Аѣлїлїа — реч еврејска, значи: хвалите Господа, ето долази Господ.

Аѣкати — огладнети, осећати глад.

Аѣлој — миришљава смола.

Аѣмвонз — узлазак, или уздигнуто место пред олтаром. Са амвона се чита Апостол и Еванђеље; говоре ђакони јектеније; говоре се проповеди, и на њему се архијереј облачи.

Аѣминь — истинo, тако је.

Аѣмо, Аѣможе — куда.

Аѣналогїй, Аѣналој — значи слога; а сада се тако зове налоња, на којој се меће Апостол и

Еванђеље и друге књиге за читање и приповедање у цркви, па се међу и иконе.

Ангелз — весник, гласоноша, безтелесни.

Антидорз или анафора — зову се оне честице просфоре, из које је извађен агнец за службу па се исте дају народу после службе Божије.

Антиминсз — освећено Архијерејем четиреугално платно са сликом полагања Господа Исуса Христа у гроб. У антиминсу стављају се увек св. мошти, и он увек лежи на часној трпези, и без њега се не може служба вршити.

Антифонз — кратки стих, који се пева на десној и левој певници.

Апостолз — посланик. Овим именом звали су се ученици Христови. А апостол, сада зове се и књига, у којој су описана дела и наука апостолска.

Артосз — нарочито спремљен кисео лебац, који се освећује првог дана Ускрса. Он стоји у цркви до Суботе светле, и тада се раздаје народу.

Архистратигз — војени начелник.

Архиерей — старешина свештеника, првосвештеник.

Архисинагогз — старешина Синагоге.

Архитриклинз — стараоц, који се брине да буде све у реду на свадбама.

Аспидз — отровна змија.

Ассарій — ситни новчић, чија је вредност око пет пара нашег новца.

Аще — ако, када, да не (пс. 94, с, 11).

Аще ли — а ако.

Їще бы — ако би, када би.

Їще не бы — ако не би, када не би.

Їще љбо — дакле тако као, за то, што.

Б

Баграница — горња хаљина, огртач тавно црвенкасте боје. Ову су горњу хаљину носили римски војсковође, а сада је носе цареви.

Багряный — црвенкасти, пурпурни.

Бдѣти — не спавати, бити будан.

Безблаженный — неодаје се саблазну, не квари га саблазна.

Безгодіе — незгодно и неудесно време, није време.

Бездна — неизмерна дубљина, пропаст, пакао, амбис.

Безматерній — лице без матере.

Безмечтаненъ — спокојан, не узмућен, не узбуњен.

Безмѣрный — неизмеран.

Безпредстателственный — безаштитан, остављен сам себи.

Безприкладный — безпримерни, не сравниви.

Безчадіе — нема порода; безчадан.

Бервно — брвно, трунак.

Благій — добар, мудар.

Благовременіе — удесно време, или таман како треба да је време.

Благовѣстити — објавити радосну вест, нову истину.

Благовѣщеніе — саопштавање доброга гласа, или добре вести.

Благоговѣнство — дубоко уважење, поштовање.

Благодарственнаѧ — благодарење.

Благодарственнѡ — са благодарношћу.

Благодать — дарови св. Духа, милост, корист, добротинство (Лук. 6, 23.)

Благодѣлати — добро чинити.

Благознаменитый — одвећ славан, знаменит.

Благокоренный — имајући добар основ, корен.

Благообразный — образан, уважен, знатан, леп.

Благопоспѣшнїе — помоћ, пособије.

Благопотребнѡ — саобразно, одговара потреби, благовремено.

Благопотребный — онда потребни кад треба.

Благосердіе — добродушност, милосрђе.

Благословити — казати коме добру реч, пожелети му срећу и добро, као и рећи о коме добру реч.

Благостынный — добри, милостиви.

Благостынѧ — врлина, добротинство, добротетель.

Благовѣтливый — снисходљиви.

Благоутровїе — састрадање, доброта срца.

Благоутровный — милосрдни.

Благоутровнѡ — милосрдно.

Благѡ — добро.

Блаженны — црквене песме, које се поју у цркви пред малим входом, а предходе евађелским заповестима о блаженствима.

Блаженѧ — срећан.

Блажити — величати, прослављати.

Блазнити — саблажњавати, кварити.

Блазнитисѧ — саблажњавати се, кварити се.

Блещаніе — блистање, сијање.

Блестатисѧ — блистати.

Блюсти — брижљиво чувати, сачувати, вршити.

Блюстисѧ — чувати се.

Бо — тако као, зато што, јер. Меће се неки пута у средину друге речи, на пр. **никомъ же ничтоже рѣша, воухъвосѧ.**

Богатитисѧ — богатити се.

Боговѣщанный — проповедати о Богу, изречен Богом.

Боголѣпниѡ — приличи Богу.

Богоначалный — добио је од Бога почетак.

Богородиченъ — песма у част Богородице.

Богочтецъ — човек, који поштује Бога.

Бодреинѡ — пажљиво, бодро, непрекидно.

Болій — већи.

Брань — свађа, неслога, рат.

Брашно — храна.

Брєніе — влажна земља, блато.

Броза — узда.

Бѣій, бѣй — дивљи, глупи, неразуман, бујан,

Быліе — зелен, трава, биље.

Бысть — био, била, било; **вухъ** — ја сам био, била; **вухомъ** — ми смо били, **вусте** — ви сте били, **вша** — они су били.

Бѣ — био, била, било; **вѣхъ** — ја сам био, **вѣхомъ** ми смо били, **вѣсте** — ви сте били, **вѣхъ** **вѣша** они су били, **вѣста** они су обоица били.

Бѣднѣ — тешко, незгодно.

Бѣснѣй — бесан; у кога је бес, сотона, не-
обуздани.

Бѣше — он је био, **вѣхѣ** — они су били.

Б

Бадити — клеветати, наговарати.

Баја — палмова гранчица. **Бѣдѣла Бѣій** —
Цвети.

Бама — вама двоици.

Барати — ићи напред, предухитрити, чекати.

Барѣ — слав: сунчани зној, жега, сирски: син:

Симонѣ варѣ Јонниѣ.

Басіліскѣ — дракон, змија.

Бѣдро — лепо, тихо време.

Бѣелѣѣгорѣ — мрски моавлтски идол, гадан
по изгледу, коме су почели да одају поштовање
Израиљци (Пс. 105. 28).

Бѣлѣвѣдѣ, **вѣлѣвѣдѣ** — камила.

Бѣлѣѣпнѣ, **вѣлѣѣпнѣ** — великољепност.

Бѣелѣвѣлѣ и **Бѣлѣвѣлѣ** — звао се идол Ака-
ронски, а овим се именом у св. писму назива бес,
ђаво, сотона.

Бѣлѣрѣчитѣ — много говорити, хвалити се,
наговарати, клеветати.

Бѣлѣрѣчивѣй — ђаскало, говорљиви, брбљиви.

Бѣлѣрѣчнѣ — многи говор, говорљивост.

Бѣлѣчѣствнѣ — прѣвасходство, хвала, прослава.

Бѣлнѣ — велики, моћни.

Бѣлнѣ — одвећ, врло.

Бѣпрѣ — дивља свиња, вепар.

Верженіе — бацање: **Вѣтѣши ѿ нихъ. ѿкъ верже-
ніемъ камене** (Лук. 22, 41), Овим хоће да се каже:
како је се Христос од својих ученика толико уда-
лио, колико може човек каменом да добаци.

Вертѣпъ, вѣртпъ — пећина.

Вѣртоградаръ — баштован, градинар.

Вѣртоградъ, вѣртъ — башта, градина.

Вѣрхотворецъ — творац свода небесног. неба.

Вѣрхъ — над, поврх.

Вѣсь — сеоце, село. **Вѣсь день** цео дан, сав.

Вѣтхій — стари, одавно постоји.

Вѣчерати — вечерати.

Вѣчеръ — вечера; пир, весеље.

Вѣждатисѧ — ожеднети, тражити да се пије.

Вѣжгати, вѣжиши — упалити свећу, осветлити.

Вѣзаниъ — у зајам, задужити се.

Вѣзакати — ѡлкати — осећати глад, огладнети.

Вѣземлай — узима, прима.

Вѣзимаюцій — који одузима, који узимље.

Вѣзирати — гледати.

Вѣзвати — дозивати, викати.

Вѣзграти, вѣзгратисѧ скакати, веселити се.

Вѣзскати — тражити, старати се да се нађе,
што се тражи.

Вѣзити — попети се, узићи,

Вѣдѣніе — виђење, вид. (Лук. 9, 29), лице
(Јов. 5, 37).

Вѣдлай — који види, који зна.

Вѣина — узрок, кривица, преступ (Мат. 27,
37), извинење, (пс. 140, 4. Јована 15, 22).

Вѣисѣти — зависити од кога, висити.

Вѣиталница — стан, соба.

Битати -- тражити стан, становати (Лук. 9, 12.) скривати се (Мат. 13, 32).

Бидезда — евр. милосрђе, лековито купатило у Јерусалиму.

Бинарь — који сади виноград.

Биноградъ — виноград.

Бинопійца — пијаница.

Бкѣпѣ — заједно.

Бкѣсити смѣрть — умрети.

Благащиле — торба, џак.

Благати — мећати, бацити (Јов. 15, 6).

Бладыка — господар, управитељ, старешина, војвода, (Мат. 2, 6). власт (Лук. 7, 8.)

Бладычество — управа, (Лук. 3, 1.) влада (— 12, 11), власт.

Бладѣти — владати, господарити.

Бладѣщій — који влада, управља.

Блазити — улазити, ући.

Бласъ — влакно.

Блаатиса — узбуђивати се, узмуђивати се, љутити се.

Блѣши — вући.

Бліати — уливати.

Бъ лѣпотѣ — пристојно, уљудно.

Бмалѣ — тек (пс. 72, 2), ускоро, (Јован. 16, 16).

Бметаемый, — бачен, убачен.

Бметати — бацати.

Бмещемый — набацан.

Бмѣнитиса — држати се, причислити се.

Бмѣстити — сместити, примити.

Бнегда — када.

Бнезапѣ — одједнпут, неочекивано.

Внемшійся — загоревши се, запалив се.

Внимати — слушати пажливо (пс. 77, 1) одавде долази: **вонемъ** пазимо, чувати се, пазити се, (Мат. 7, 15).

Внѣтръ — унутра.

Внѣтрѣдѣ — унутра

Внѣшнѣ — чути, појмити.

Внѣдѣ — споља.

Внѣшнее — спољност (Мат. 23, 25).

Воврещи — унети, донети, бацити.

Водворити — населити.

Водворитиса — провести ноћ, преноћити (Лук. 21, 37)

Водный трѣдъ — водена болест (Лук. 14, 2.)

Воеже — с тим да би.

Возжелѣние — ватрена жеља, жудња.

Возжелѣнный — одвећ жељени.

Возжелѣти — страсно желети.

Возбранити — забранити, зауставити.

Возбранати, — задржавати, забрањивати.

Возвѣдити — разбудити, пробудити.

Возвеличити — узносити, узвисити.

Возвеличитиса — прославити се, уздигнути се.

Возвергати — ослањати се, поуздати се на Бога у тузи (пс. 54, 23).

Возвѣати — дунути, подигнути.

Возглавница — јастук, узглавље, подглавље

Возгнѣсти — запалити, подпалити. чаркати ватру.

Возгнѣшій — наложивши ватру.

Возжадатиса — чезнути, жеднити.

Возжелѣти — желити.

- Воздѣланіе — дизање у вис.
 Воззвати — повикати.
 Воззрѣти — погледнути.
 Возлежати — лећи, сести за сто.
 Возложь, — наложивши.
 Возмѣрити — наградити, дати по заслуги.
 Вознести — подигнути у вис, узвисити, прославити (пс. 98, 5).
 Вознести гласъ — јако викнути, узвикнути.
 (Лук. 17, 13), вознести плачъ, заплакати, закукати.
 Возсмѣрдѣти — почети смрдити, трулити.
 Возставити — устати, васкрснути.
 Вои — војници, војска.
 Болити — хтети.
 Бонь — у нь, у њега.
 Боньже — у кога.
 Бонъ — напоље, одлази.
 Бонд — задај, непријатан мирис.
 Бопросити — запитати.
 Босклоненіе — постеља, кревет.
 Босклонитисѧ — подигнути се, усправити се.
 Боскриліе — поле од хаљине.
 Босписати — принети, изјавити.
 Боспріѧти — добити натраг — обратно, при-
 мити.
 Боспросити — замолити.
 Бостерзати, кидати, чупати.
 Босторгати — извадити, одкинути, исчупати.
 Босторгатисѧ — одбранити се, изчупати се
 усхитити се
 Босхитити — уграбити, однети.
 Ботще — бадава.
 Бо ѣтріе, въ ѣтрій день — други дан изјутра

Бочеловѣчитисѧ — постати човеком, ваплотити се.

Бравій — врабац.

Бранз — врана.

Брата ѧдова — сотонска сила (Мат. 16, 18), врата смертнаѧ (пс. 106, 18) крај живота.

Брацѣтисѧ — обрнути се.

Бретице — стара хаљина, или хаљина из белог простог платна.

Брѣснотѧ — заиста, тако је сасвим.

Всенощный — провести целу ноћ у неспавању.

Всесожегаемаѧ, всесожженіе — жртвоприношење, на коме се спаљује све што је донето за жртве.

Всехвалный — свуда се слави, прослављени.

Всечестный — бити достојан особитог поштовања.

Вскрю — зашто.

Вслѣдствѣющій — спроводећи, који иде узастопце.

Вспать — натраг, обратно.

Всѣ — без узрока, бадава, узалудно.

Всѣсти — сести.

Всюдѧ — свуда, по свима местима.

Всакѧ — у свакој прилици, сваким начином.

Всѧческій — сав, сваки.

Вторицею, второе — други пут.

Второпервый — први после другог.

Входнаѧ — стих, који се пева кад архијереј улази у олтар, као и молитве, које чита свештеник пред царским дверима, пре почетка Литургије.

Входѧй — који улази.

Вхожденіе — улазак.

Вшедый — који је ушао.

Быиѣ — свагда у свако време.

Быспрь — узвишен, врх.

Была — врат, шија.

Бѣдати — знати.

Бѣдѣти — знати, **вѣмиз** знам, **вѣси** ти знаш, **вѣсть** он зна, **вѣмы** ми знамо, **вѣсте** ви знате.

Бѣжди — трепавице.

Бѣжество — знање, благоразумље.

Бѣнецз лѣта — ток године, цела година.

Бѣтвѣе — гранчице.

Бѣтѣа, витѣа — говорник, који лепо говори, оратор.

Бѣтрило — једрило, катарка.

Бѣщаніе — глас, казивање.

Бѣзати — свезивати, не опраштати.

Бѣщше — веће.

Бѣщшій — већи, важнији.

Бѣссонз — скупоцена горња хаљина од жућкасте материје.

Г

Гавѣада — калдрма, камени под.

Гажденіе — порицање, безчашће, ружење.

Газофѣлакѣа — благајница.

Гаданіе — прича, гатка.

Гвоздинный — пробијен јексером.

Геенна — место за вечне муке, пакао.

Гивлюцій — пропадајући, кварећи се.

Главній — за главу.

Главизна — глава, заглавље, почетак, узрок.

Глаголати — говорити.

Глаголатисѧ — називати се, именовати се, одавде.

Глаголемый — који се назива.

Глаголѧ — реч, говор.

Глаголѡй — говорећи.

Гласити — звати, дозивати.

Гласѧ — узвик, молење, шум, (псал. 118 и 92) и позната песма гласа 6.

Глашати — позвати, називати.

Глѡмитисѧ — викати, исмевати, размишљати (пс. 118, 15, 23, 27, 48, 78).

Гладати — гледати, видити.

Гнати — гонити, јурити, ићи за ким (марк. 1, 36)

Гноенѧ — сав у ранама.

Говзовати — изобиловати, имати свега доста, задовољно живети.

Говзѡцій — срећан, живи у задовољству.

Година — време.

Годѧ — време, час (Лук. 14, 17).

Голгода — евр. значи лобања, чело. То је било узвишено место, на коме су казнили преступнике и ту су се свагда ваљале главе мртвачке.

Голоть — лед, поледица.

Гордыня — гордост, хвалисање.

Горличице — дивљи голуб.

Горня — (Лук. 1, 39) горња страна.

Гортань — грло.

Горшичный, горшний — слачични.

Горшій — хрђавији, гори.

Горѧ — у вис, ка небу.

Гора — горући.

Господоначалный — који влада над свима ста-
решинама.

Господство — власт, начелство.

Гостинникъ — гостионичар.

Гроздіе — грожђе.

Градъщій, градый — долазећи, будући.

Грести — ићи, путовати.

Гъгнивый — мутави, муца.

Д

Да — нека, да би.

Далечайше — даље, далеко.

Дати — давати (Мат. 14, 19) предавати из
руке у руку (Марк. 10, 37) дозвољавати, узако-
нити, наредити (Јов. 7, 22); поверити (17, 9) нека
израсте (пс. 66, 7).

Давый — који је дао : даждь, дај, дамы, ми
дајемо, даси, ти дајеш (Марк. 10, 45), дати дъшъ
жртвовати живот ; дати ђбразъ: дати пример, углед
(Јов. 13, 15) показати како треба поступати : дати
ловзаніе, пољубити (Лук. 7, 45); дати славъ, про-
славити (Лук. 17, 18).

Дати — давати, даривати.

Дание — дар.

Два два — по два упоредо.

Двакраты — по два пута.

Дверникъ, дверница — вратар, вратарица.

Двоенадесать — дванајесторица.

Двом — двапут.

Дворъ, — дом, кућа (Лук. 22, 54.)

Деврь — долина, геена пакао (Лук. 12, 5).

Дѣмонъ — зао дух, бес, ђаво.

Дѣнница — Даница, јутрења звезда, прозорје, а неки пута деница означава и ђавола.

Дѣржака — сила, моћ, јачина.

Дѣрзати — храбрити се, бити смео, јуначан
(Марк. 6, 50)

Дѣрзновеніе — одважност, надање.

Дѣрзнѣти — одважити се, решити се, усудити се.

Дѣсница — десна рука.

Дивитисѧ — дивити се, чудити се.

Дивій — дивљи.

Динарій — новчић, по вредности четири гроша.

Діаволь — клеветник, опадач, варалица.

Дідрахма — грчки новчић од две драхме.

Длань — шака.

Днесь — сада, данас.

Днешній — данашњи.

Доброповѣдній — прослављен победама, за праву истиниту веру.

Доброѣ — лепо, правично.

Доброѣе — боље.

Довлѣкти — доста је, имати свега доста.

Досилица — доиља, дојкиња.

Дождити — пада киша.

Догматикъ — песма у част Богородице, која излаже науку догматичну о ваплоћењу Спаситеља.

Доити — дојити, хранити млеком.

Доколѣ — зар тако дуго? докле?

Доле — доле у низину.

Домовитъ — домаћин куће, газда.

Домовное приставленіе — управа кућна.

Домъ — кућа, укућани (Мат. 10, 12, Марк. 3, 25. Лук. 10, 5; Јован 4, 53).

Домышлатисѧ — домишљати се.

Дондеже — док, докле, докле не.

Досадити — расрдити, увредити.

Достоитъ — треба.

Достолніе — имање, наследство.

Драхма — сребрни грчки новчић, око пет гроша чаршиски.

Древіе — дрва.

Древле — одавно, у старо доба.

Древанный — дрвени, из дрва састављен (пс. 73, 5).

Дреколіе — коље.

Дрождіе — квасац.

Другина — другарица.

Дрѧселовати — мрштити се, бити нерасположен.

Дрѧхъ — смућен, тужан, изнемогао.

Дска — даска, столац.

Дѧбрава — густа шума.

Дѧбравный — шумски.

Дщерь — кћи.

Дщи Сіѧна — Јерусалим.

Дщица — дашчица

Дѧвати — радити, израђивати, молиткѧ дѧвати, молити се.

Є

Є — оно, ово.

Євангеліе — блага вест, наука Господа Исуса Христа о царству Божијем (Мат 4, 23); Књига у

којој се казује : о животу, делима и науци Христовој ; Еванђеље се чита на служби Божијој и у другим случајевима, и то увек по главама.

Ѣвхаристіа — благодарење, тајна св. причешћа, која се на Литургији свршава.

Ѣгда — када.

Ѣда ли — питање, Ѣда како, да неби (Марк. 14, 2).

Ѣдиначе — још, до сада : Ѣдиначе ли ? зар још ?

Ѣдиноци, Ѣдиною — једанпут, једном.

Ѣдинѡ — један, јединствени.

Ѣдинѡ кѡждо ѡхѡ — сваки од њих (Мат. 26, 22) Ѣдинѡ по Ѣдиномѡ, један за другим. Ѣдина ѡ сѡбѡтѡ, први дан после Суботе (Јов. 8, 9).

Ѣй — да, тако је, истино.

Ѣкзапостиларій — послан пре, то је стихира, која се пева у недељне и празничне дане на јутрењи, после катавасије и пред славословијем.

Ѣктеніа — молба, прошење, које се на глас изговара протегнуто.

Ѣлей — уље, зејтин.

Ѣлень — јелен.

Ѣлижды — сваки пут, како.

Ѣликѡ — какав, колико је велик.

Ѣликѡ — колико.

Ѣллински — грчки.

Ѣллинѡ — Грк, незнабожац.

Ѣлоі — евр: Боже мој.

Ѣмманѡилѡ — с нама је Бог.

Ѣмь — ухватити, узети.

Ѣпендѡтѡ — прегача, горња хаљина.

Ѣсмѡрнисменѡ — течност смешана са измирном.

Єродіа — штрк, рода.

Єффарад — евр: отвори се.

Єхідна — отровна змија.

Ж

Жаждати — осећати жеђ.

Жатель — жетеоц.

Жегомъ — онај, кога спаљују (Мат. 8, 14
Марк. 1, 30), који је у врућини.

Жерновъ ђселный или оселскій — воденични ка-
мен, кога окреће магаре.

Жестосердіе — тврда срца, немилостив, не-
човечност.

Живити — оживљавати, давати некоме живот.

Живодавецъ — Бог, податель живота.

Живоначальный — то је онај, који има живот
у себи самом.

Житіе — живот, начин живота, владање, хра-
нење (Марк 12, 44. Лук. 21, 4).

Житомѣріе — раздавање плате у зрну месечно

Жреба — ждребе.

Жрети — приносити жртву.

Жспелъ — сумпор.

З

Зеліе — зелено вође, зсье.

Злакъ — трава, зелен.

Злачный — зелени, окићен зеленилом.

Слова — пакост, мрзост, лукавство и брига
за осветом. (Мат. 6, 24).

Словѣщій — пакосник, злочинац.

Слосираднѣй — смрдљиви.

Слѣк — жестоко, зло, са злом намером.

Слѣкѡ — одвећ, врло.

Слѣкнѣй — јаки, дубоки.

Слѣкнѣк — јако, силно.

З

Завѣктѣ — завештање, договор, сдружење.

Зазирати — упрекнути, осуђивати.

Зазиратисѡ — стидити се, бојати се некога.

Заклати — заклати, клати.

Законоположникѣ — законодавац.

Закаснити — одоцнити, дуго остати на једном месту.

Заколеніе — клање, покољ.

Заматорѣкти — остарити.

Зане, занеже — за то, што, с тога што.

Запечатствовати — ставити печат, запечатити.

Запнѣсти — зауставити, ставити преграду, сметати.

Заповѣдати — заповедати, забранити.

Заѡтра — рано у јутру, до излаза сунца.

Зашеніе — ударити руком по образу.

Зачало — почетак и одредба за читање Еванђеља и Апостола у цркви свакога дана.

Залти — узети на зајам, позајмити.

Здати — озидати, направити што.

Здѣк — овде, на овом месту.

Здѡ — кров, на здѣк, на здѣкѣх, на крову.

Земнороднѣй — човек.

Зиждатель — саздател, творац.

Зиждѣцій — који зида, који прави, нешто подиже.

Златица — златни новац.

Знаемый — кога познајемо.

Знаменовши — запечатити.

Знаменати — ставити печат.

Знаменіе — застава, барјак, знак (Марк. 14, 44) појава (Лук. 21, 25), чудо, надприродна радња.

Зракъ — вид, слика.

Зрѣти — гледати, сматрати.

Зѣница — зеница ока.

И

Й — њега.

Йгемонъ — управитељ, старешина једног краја.

Йглинъ — иглени.

Йдѣже — где?

Йже — кој.

Йже — који су.

Изводати — распорити.

Избывати — имати доста свега, изобилувати (Лук. 15, 17), превосходити (Мат. 5, 20), ослободити се (Лук. 12, 58).

Извѣтръ — изнутра.

Извѣствовати — потврдити, удостоверить.

Издаљча — издаље.

Издѣхнѣти — испустити дух, умрети.

Издѣтска — из детињства.

Изженати — изгонити, отерати.

Излиха — врло јако, силно.

Излишше — одвећ, сувишно, ванредно.

- Измѣна — промена, одкуп.
 Изнести — принети, изнети (Лук. 15. 22).
 Извѣстѣ — из уста, говорити на памет.
 Изочтенѣ — избројан.
 Изощренѣ — изоштрен, наоштрен.
 Изощрати — наоштрити.
 Израсти — растити, израђивати.
 Изреши — изрећи, обећати. (Мат. 14, 7).
 Изринѣти — одбацити, истерати.
 Израднѣй — превасходни, одлични.
 Израднѣ — особито, најбоље.
 Изхнѣти — изсушити.
 Изсахнѣти — осушити, усахнути.
 Издѣй — појевши, растуривши, распућкавши.
 Изати — извадити, избацити.
 Изати дѣшѣ — одузети живот.
 Їма — двоици њима, њми двоицом.
 Имати — узимати, ловити.
 Имже — којима.
 Имѣти — имати, Имамѣ, њмаши, њмать, њмамы,
 њмате, њмѣтѣ. Имѣй, који има
 Индѣ, њндѣ — на другом месту.
 Иногда — некада, пређе (Јов. 9, 13).
 Иноплеменникѣ — човек другога племена, странац.
 Инѣ — други.
 Исколенѣ — заклан.
 Искони — с почетка, одавна.
 Искѣпити — одкупити, избавити.
 Испадати — падати, изваљивати се.
 Исперка — с почетка.
 Исплевити — изчупати траву која неваља,
 плевити, оплевити.

Исповѣдати — објавити, признавати.

Исповѣдатисѧ — прослављати, хвалити (Мат. 11, 25. Лук. 2, 38 гл. 10, 21).

Исполненіе — пуноћа, изобиље.

Исполнь — пуни, подпуно.

Испрошь — тражити (Лук. 1, 63).

Испытнѡ — брижљиво. прилежно.

Испытати — разматрати, изучавати, дознавати. сазнати (Јов. 5, 39. Мат. 2, 16).

Истаати — растопити, разтањити (Пс. 38, 12).

Истинствовати — поступати правично, говорити истину.

Исткнѡти — изчупати, извући.

Исткнѡіе — квареж, трулеж.

Истнити — згазити, уништити.

Истопнѡти — потонути, удавити се.

Исторгнѡти — извући, спасти.

Истѡканъ, истѡканное — кип, идол.

Истазати — испитати, дознати. тражити да се врати, узети, упитати, у кврге међати (Лук. 6, 30, гл. 12, 20. Јов. 21, 12).

Исходище — извер, раскрсница, распутица (Мат. 22, 9).

Исхожденіе — излаз.

Ищай — који тражи.

І

Іерей — свештеник.

Іматісма — хаљина.

Ікосъ — песма, која се растегнуто пева, или чита.

Їѡта — грчко писмо, означава најмању црту (Мат. 5, 18), као што је и ово писмо најмање у грчкој азбуци.

Ирмосъ — значи веза, а то је прва песма у канону, која показује садржину оних стихова, који после иду.

К

Кадило — спаљивање мириса (Пс. 65, 15); црквени суд — кадионица у коју се меће живо угљевље, а поврх овог меће се тамњан или измирна и кади се у славу Божију при свакој Богомољи.

Какѡ — како, којим начином.

Камѡ — куда.

Камѣкъ герѣць — сумпорна киша (Лук. 17, 29).

Канонъ — правило, ред песама, које су уређене на особити начин; и он се чита или пева обично на јутрењи и канон је црквено законско правило.

Канѣти — канути, пустити капљу течности.

Кассѣ — миришљаво дрво.

Катавасѣа — значи силазак. Катавасија има девет ирмоса, којима се свака песма канона почиње и које су певачи увек певали на сред цркве, силазећи са певница.

Кадѣсма — значи седење, зато, што се седи кад се псалтир чита. Ових делова у псалтиру има 20.

Катапетасма — завеса.

Кинсонный — порезни.

Кинсонъ — данак, пореза.

- Квасъ** — квасац.
- Кѳотъ** — сандук, ковчег. кутица, остава.
- Кѳй** — који, кѳиждо сваки.
- Клевретъ** — друг, пријатељ, саучесник.
- Клѳтъ** — соба.
- Ключитисѳ** — догодити се, случити се.
- Книжникъ** — научен човек, тумач закона, писмен (пс. 44, 2) книжникъ людскѳй — народни учитељ (Мат. 2, 4).
- Кнажь** — кнѳжевски.
- Ковчежьцъ** — кутија, или сандуче за новце.
- Ковъ** — завера, злонамера.
- Кодрантъ** — ситна бакарна римска парица од 3. паре.
- Кождо** — сваки.
- Колиждо** — ма колико, ма где, ма када.
- Кѳло** — круг, коло.
- Колми** — колико.
- Колкраты** — колико пута.
- Колѳно** — род, потомство, колѳно, племе.
- Кондакъ** — кратка песма у канону, у којој се представља живот свѳца или цѳогађај, који се празнује.
- Коновъ** — бакрач, лонац.
- Кончина** — крај, смрт, свршетак (Марк 5, 23).
- Копрѳ** — апис.
- Корвана** — црквена кутија, у коју су метали прилоге новчане у Јерусалимској цркви.
- Корванъ** — дар Богу.
- Кормило** — думен, крма.
- Корысть** — добит.
- Косенъ** — спор, тих.

Коснити — одоцњавати се.

Косиш — полако, доцкан.

Кранијево мѣсто — гледај Голгота, то је исто.

Красити — улепшавати.

Красенъ — леп

Крастељ — препелица.

Крестевогородичинъ — песма у част Богородице, којом се представља да плаче Богородица код крста Христовог.

Крило церковное — певнице.

Кринъ — лиљан.

Кровоточивъ — који страда од крвопролића.

Кровъ — шатор, колиба, кров на кући и згради, покров, заступање (Мат. 10, 27 гл. 24, 47. Лук. 12, 3. гл. 17, 31).

Кромѣшній — спољни, најкрајњи.

Кротцѣ — кротко, смерно.

Крѣпица — мрва.

Крѣплий — јачи, силнији.

Крѣплѣтисѣ — ојачавати се, снажити се, (Лук. 22, 59. гл. 23, 5).

Ктош — сем тога, унапред.

Кѣдѣ — где.

Кѣми — устани (Марк. 5, 41).

Кѣпа — гомила, укућани, млађи.

Кѣпла — трговина.

Кѣпш — заједно. Кѣпш ѣтро, уједно са јутром, или рано у јутру.

Кѣповати — куповати.

Кѣстодіа — стража.

Кѣмвалъ — свирка, која има две металне половине са дршкама.

Кѣминъ — миришљава трава.

Л

Лакоть — мера — аршин, лакат, којом су евреји мерили.

Лажтељ — опадник, клеветник, псовач, оговорач.

Лажти — наговарати, подстрекавати (Лук. 11, 54).

Ланита — образ.

Легіонъ — назив дела римске војске од 6600 људи, а означава множину.

Легчае — лакше.

Лентіонъ — пешкир, убрус.

Лепта — ситна бакарна парица.

Лестъ — превара, хитрост, лукавство. (Мат. 26, 4, Јов. 1, 47. Мат. 13, 22. гл. 27. 64. Марк. 4, 19 гл. 7, 22, гл. 14, 1).

Лжа — лаж.

Ликъ — хор, скуп светих анђела, слика светаца.

Лики — певаније, весеље

Листвіе — листови, лишће.

Лисъ — лисица

Литїа — свештена радња, која се врши у папери црквеној и чини молитвени спомен о умрлима; а врши се и ван цркве по граду и пољима.

Литургіа — света служба, на којој се врши тајна причешћа и приноси безкрвна жртва.

Лихва — интерес, процент.

Лихомецъ — каишар, глобација

Лицемеріе — притворство, дволичност.

Лишатиса — патити се, губити (Лук. 15, 44).

Лишше — сем тога.

Лишшій — већи.

Ліванз — тамњан.

Літра — две и по киле.

Лидостротенз — камени под, или патос, на коме се вршило суђење.

Ловзаніе — пољубац.

Ловитва — ловлење.

Доже — постеља.

Лано — недра, наручје. **Лано Івраамле**, место вечног блаженства.

Лѣкавнѣвати — варати, зло радити.

Лѣкавое — зло дело (пс. 50, 6).

Лѣкавствіе — злоковарно варање и обмањивање, подлост.

Лѣкз — то је дрвен или метални прут, који је савијен као дуга и стегнут тетивом за бацање стрела; у св. писму **лѣкз** означава моћ, јер у старо доба војске имаше за оружје лук и мач.

Лѣчезарный — светли, озаравајући т. ј. који пушта светле зраке.

Лѣтивно — лажливо, преварено.

Лѣценіе — превара, обмана.

Лѣпо, лѣпота — лепо, угледно, лепота.

Лѣтъ — може се, дозвољено је да може бити.

Лѣха — бразда, ред, поредак. **Лѣхи на лѣхи** по редовима (Марк. 6, 40). у групама.

Любо — или.

Люводѣй — блудник. **Люводѣйца** блудница

Любоблаготворный — добро расположен да чини милосрдна дела.

Любоначаліе — властољубље.

Люводѣйствовати — блудничити.

Любы — љубав.

Лютѣ — тешко страдање.

Ладвѣа — листови на ногама.

М

Мамона — богатство.

Маниѣ — заповест, воља.

Манна — небесни хлеб, што га даде Бог Израиљанима, кад путоваше по пустињи. Ова је реч еврејска и значи: шта је ово? Евреји кад први пут добише ову храну, питаше једно друго: мангү? шта је ово? Отуда је и реч: мана, а значи Божји дар

Мастити — намазивати

Маститый — намазан, умашћен, омазан, свежи.

Слей маститый — (пс. 91, 11).

Маститаа старостъ — дубока, али часна старост.

Мастъ — мазање, миро.

Маторѣти — маторити имати доста година старости.

Магла — магла.

Междѣраміѣ — међу плећима, леђа.

Междѣчасіѣ — то је Богослужење, које се врши после првог, трећег, шестог и деветог часа. Има три псалма са тропарима и тада врше се велика метања

Мескѣ — мазга, мушко.

Мессіа — помазаник, које име припада само Господу Исусу Христу.

Мѣстникѣ — осветник

Мзда — плата, награда.

Мздовоздланіе — признање заслуга, добијање награда.

Мздовоздатель — раздавалац награда.

Милосердствовати — смиловати се, учинити милост.

Милоть — горња хаљина од овчије коже, кожух.

Мимоградый — пролазећи мимо, поред.

Мимонти — проћи мимо, обићи, свршити (Мат. 24, 34 и 35).

Минѣти — проћи, обићи.

Миротворецъ — мирољубац т. ј онај, који мири завађене.

Миръ — мир, слога, тишина, срећа.

Міръ — свет, све људство, васељена: ѿ мирѣ всегѡ міра, о слози свих људи.

Мисаъ — грчки новац, стоји фунту сребра.

Мнити — мислити.

Мнитиса — мисли се, чини се.

Мній — мањи.

Многажды — више пута, често.

Многоблаговѣрбный — одвећ милосрдан, добар, милостив.

Многоглаголаніе — ћаскање, шалење, празан говор.

Многоцѣнный — одвећ цењен, драгоцен.

Множае, множайше — много, много више, највише.

Множицею — много пута.

Мнѣ — мање.

Мнѡ, мнѡщій — мислећи.

Молка — вика, узбуна (Мат. 26, 5. гл. 27, 24).

Молвити — викати, узбуњивати се, бојати се, бринути се, (Марк. 5, 39. Лук. 10, 40 и 41).

Молвѣць — рушитель реда, спокојства, изазивач нереда, буне и т. д

Моленіе — прозба, молба, посланство (Лук. 14, 32),

Мѣдрѣ — паметно, досетливо.

Мѣжъ кровей — крвник, злочинац.

Мѣчениченъ — песма у част мученика.

Мѣшати — светити се.

Мѣтарь — цариник, порезѣја.

Мѣтница — порезница, царинарница.

Мѣшца — плеће, снага, мишица.

Мѣдница — ситни бакарни новчић.

Мѣрило — мера, вага.

Мѣсѣчний — месечар.

Мѣхъ — торбица.

Мѣ — мене.

Мѣстисѣ — смутити се, хвалисати се. (пс. 38, 7.)

Мѣтва — чубар.

Мѣро — миришљава течност, маст, састав из уља, са разним мирисима спремљено и освећено на велики Четвртак на служби Божијој за вршење свете тајне миропомазања.

И

Ивѣдѣти — чувати, држати у сигурности.
Храмъ ивѣдѣщій ѣмѣніѣ, благајница.

Ивѣдати — подбадати, подговарати.

Ивѣденъ — подбоден, подговорен.

Ивѣкновеніе — навика.

Ивѣлѣ — дуго.

Наединѣ — насамо.

Наемникъ — најамник, који служи под надницу, раденик.

Назирати — надгледати, пазити.

Назнаменѣ — дати на знање, дати разумети.

Наипаче — више свега, особито.

Наказаніе — поука, настава.

Напалцати — напрезати се, усиљавати се.

Нама — нама двоици.

Намастити, -- натрљати, намазати.

Намнозѣ — много, скупо.

На нь — на њега.

На на — на њих.

Напати — напоити, поити и залевати (пс. 103, 11 и 13 Мат. 27, 48.)

Написаніе — попис људства (Лук. 2, 2).

Написати, написатисѣ — написати, преписати и записати се (Лук. 2, 3 и 5).

Напрасно — неочекивано, изненада, брзо: напрасно **Сѣдіа** **пріидетѣ**.

Нардъ — растиње, које мирише и даје такву и течност, расте у Инђији.

Нарднѣй — спремљен од нарда.

Нареченнѣй — назван, назначени, наименовани.

Нареци — име дати, назвати.

Нарыцати — називати, тужити за ким.

Нарочитѣй — познати, засебни.

Наслѣдіе, наслѣдствіе — наслеђе.

Наслѣдствовати — наслєдити, добити.

Насѣщнѣй — посведневна намирница.

Насыщеннѣй — насићен, заситио се.

Натканъ — препун тако да више неможе стати.

Наѡтити — побудити, покренути.

Наѡтриє — на друго јутро, појутарје.

Началство — власт, влада.

Начатки — први род, првенац стоке, воћке, или прва ствар трудбеника мајстора. Начатке свега тога, Евреји су посвећивали Богу и делили свештеницима.

Начатокъ — почетак.

Наченъ — одпочет.

Наѡти — најмити.

Не во — зато, што не.

Невеснаѡ — виши духовни предмети (Јов. 3, 12). Царствіє небесное, будући блажен живот. рај.

Неблазненно — без саблазна.

Не блазній — који се не саблажњава.

Небреѡци — необраћати пажње, небрегіи пре-небреѡи.

Не вѡленъ — суров, несобељен.

Неветѡѡуѡць — држати се младачки, не оставати, издржљив бити.

Невечерній — не гаси се, трајни.

Невѡдомо — непознато, неизвесно.

Невѡдомый — непознати.

Невѡрствіє. невѡрствѡ — безверје.

Невѡста — невеста, млада, снаха (Мат. 10, 35 Лук. 12, 53).

Негли — зар, може бити.

Негодовати — срдити се.

Недовѡкватисѡ — колебати се, не разумевати, не појмити.

Недѡгъ — болест, махна.

Недѡѡ — дан када је Христос васкрсао из

гроба и у који Хришћани не раде, него се Богу моле и Бога славе.

Неже — него.

Неиждиваемый — неисцрпни т. ј. не може бити истрошен, или потрошен.

Не изглаголаный — непотпун у исказу, или недовољно објашњен.

Неистовз — луд, суманут.

Неисксвобрачный — нежењен. момак, не зна за брак.

Неистованіе — лудило, бесноћа.

Неключимый — неваљали, недостојни, не вредећи.

Немолчно — безпрестанка, непрекидно.

Немоществовати — бити болешљив, боловати.

Немоцный — болан, немоћан, слаб.

Немоць — болест, слабост.

Ненавѣстніе — мрзост, пакост, злоба.

Ненавѣстный — безопасни.

Неовинѣса — исказивати отворено, управо, без страха.

Неоворимый — непобедни, неможе да се потчини.

Неопалый — несагорљиви, неможе да га ватра опали, неопаливи.

Неосквѣемый — имати све потребе, не трпети оскудице.

Неплодовъ, неплоды — нероткиња.

Неповинный — није крив, невин је.

Непорочни — овим се зове кастизма 17-а, на опелу умрлих пева се. Ова катизма добила је такво име од 118 псалма, који се почиње: **блаженни непорочни**.

Неправдовати — неправично поступати — невршити закон, но ћев.

Непраздна — теретна, бремена, трудна.

Непреложно — неизменљиво.

Непреподобный — безакони, нечастиви.

Непщеваније — превара, притворство.

Непщевати — мислити, држати, извињавати се, правдати се (пс. 72, 16. пс. 140, 4).

Нерадѣти — не бринути се, не старати се ни о ком.

Неразмливъ, неразмливъ — тешко схватљив, неможе да појми, да схвати.

Несвѣдомый — непостижими.

Не ѿ — још не.

Несдовъ — трудно, непријатно.

Не ѿ ли — зар још не.

Несыпно — неуморим у раду.

Нечадније — неизвесност, двоумљење, очајање, страх.

Нелсыть — лелек, штрк, птица која живи код воде. **Нелсыть пѣстынна**, лелек залетео је у пустињу.

Ни, ни — није, не.

Никочтоже — ни зашто и ни за шта.

Нигдѣ же — нигде.

Ниже — и не, чак не.

Низвѣсити — спустити доле, спустити.

Низлежати — лежати у дубини.

Низпослати — послати одозго.

Низринѣти — бацити с висине.

Низъ — доле, у низини.

Никамо, никаможе — нигде.

Никако, никакоже — никако.

Никійже — нико.

Николиже — никада.

Ни ли — или не, зар не?

Нисхожденіе — спуштање, силазење, испод брда.

Ницъ, ници — лицем на земљу, ничке, доле.

Новомѣсачіе — нов месец, еврејски празник.

Ножъ — мач.

Новосажденіе — гранчице новопосађеног дрвцета.

Ножница — ножнице.

Поцный вранъ — буљина.

Поцное поприще — цела ноћ.

Поць — ноћ.

Нѣдити — принудити, приволети, уздржати
(Лук. 24, 29).

Нѣдитисѧ — силом добити.

Нѣжникъ — с напором радити, невольник.

Нынѣ — сада.

Нырище — рупа у песку, развалине.

Нѣдро — груди, пазука.

Нѣкакѡ — неким начином.

Нѣкій — неки.

Нѣсть — нема.

Нѣчто — ма шта, нешто.

Ню — њу, **Нѧ** њих.

О

Обавати — заговорити, врачати.

Обнадесать — дванајест.

Обаполы — на обе стране т. ј. и на ову и ону страну.

Обаче — у осталом, али.

Обгладати — разгледати унаоколо.

Обетшати — остарети (пс. 101. 27 пс 31, 3),
ослабити, истрошити се (пс. пс. 48. 15).

Обдержати — држати, владати, примећавати
(Лук. 14, 7).

Обещникъ, общникъ — друг, сарадник. ортак.

Обидимый — увређени

Обинѣтисѧ — сумњати се, стјешњавати се,
сакривати.

Обитати — живети.

Обитель — гостиница, стан, соба (Лук, 2, 7.
гл. 22, 11) и манастир.

Обителный — насељени.

Обладати — владати, господарити.

Область — власт.

Облазнити — саблазнити, одвести у заблуду.

Облачатисѧ — одевати се, облачити се.

Облещи — оденути

Облежати — обколити

Облистаніе — светлост. видело.

Обліати — поросити, оквасити

Обловизати — целивати, пољубити

Обниціати — осиротети.

Обнощъ — ноћу, за ноћ.

Обое — и једно и друго оба.

Оболстити — преварити, ухватити, уловити

Оболченъ — обучен.

Обонъ полъ — на ону страну, за.

Обоюдѧ — са обе стране.

Обратити — повратити, обрнути (пс. 65, 6).

Оброкъ — плата.

Обрѣсти — наћи.

Обѣати — изгубити моћ, ослабити.

Обити — обколити (пс. 21, 13. Јов. 10, 34.)
окожити (пс. 31, 7. пс. 117, 12. Лук. 19, 43.)
обышедше ѡбыдша, обколили, окружили.

Обати — обхватити обема рукама, загрлити,
обити стеснити, обколити.

Обычно — обично.

Обѣсити — обесити, закачити.

Овча — овца

Овчій — овчији.

Овз, овый — овај и онај.

Овенз — ован.

Огнь — огањ, ватра, врућица (Мат. 8, 14, и
15. Марк. 1, 30 и 31. Лук. 4, 38 и 39. Јована. 4, 52).

Огнь сотворше — наложише ватру.

Оградити — заградити.

Одеждитиса — оденути се.

Одержати — заокружити (Лук 8, 45). заузети
(Лук. 5, 9).

Одеснѣю — с десне стране.

Одесѣтствовати — давати десети део, добијати
десетину.

Одрз — кревет, постеља.

Оженитиса — оженити се

Оженса — оженивши се.

Озловити — увредити.

Озовати — оглодати, појести.

Окаменити — бити тврда срца, окаменити,
бити суров

Окалнный — несрећни.

Око, очи, очеса — очи.

Окормити — думеном лађу упутити у пристаниште, успокоити, дати правац лађи.

Окрестъ — около унаоколо.

Омега — грчко писме, у преносном значају, крај: ѡ̑зъ есмь ѡ̑лфа ѡ̑ ѡ̑мега — ја сам почетак и свршетак, крај

Омерзити — гадити се, мрзити.

Ометы — поле од хаљине, нискост.

Она — обоина они.

Онагръ — дивљи магарац

Ондѣ — тамо, на другом месту.

Онсица — баш такав, баш онај и онамо.

Онъ, оный — тај.

Онъ полъ — друга страна реке, друга обала

Оплотъ — ограда

Опрѣснокъ — пресни хљеб, без квасца, еврејски празник Пасхе.

Ополченіе — свађа, рат, борба.

Опрѣвергнути — оборити, свалити, опроврћи.

Орати — орати.

Осанна — спаси, сачувај, (реч евр).

Оселскій — магарећи

Оскорбѣти — растужити се, ожалостити се.

Оскордъ — велика сикира.

Ославити — олакшати, опростити.

Ослъ, ослий — магарећи, **осла** — магаренце.

Осмогласникъ. Октоихъ — црквена Богослужбена књига, у којој су песме и молитве на осам гласова.

Оснежитисѧ — забелити се као снег.

Особитисѧ — ујединити се.

Особъ — засебно, одвојено, насамо.

Останокъ — остатак, потомак (пс. 36, 38).

Остати — остати.

Острогъ — опкоп, ограђено место кољем.
(Лук. 19. 43).

Острастити — вређати, увредљивац.

Остѣнити — бранити, заградити каменом
оградом.

Осипати — обколити, завити.

Оскненіе — сењка, покров.

Отай — тајно.

Осзати — опипати, додирнути.

Овергати — отбацивати, збацивати.

Оверзати — отворити, откривати, (Мат. 25,
11. Лук. 12, 36. Јов. 10, 3).

Оврещи — отвргнути, одбацити.

Овсюдъ — одсвуда, са свих страна.

Овѣтъ — одговор (Лук. 2, 47) рачун дати.

Овѣщати — одговарати, противоречити (Лук.
21, 15).

Овѣщатисѧ — опростити се (Лук. 9, 61).

Одалече — далеко од, удаљено.

Отечествіе — домовина, отачбина.

Окѡдѡ — одкуда, одакле, зашто.

Ометатисѧ — одрицати се, отбити, опро-
вргнути.

Овелиже, Овелѣже — од тог доба, од тог вре-
мена, одонда, одкад.

Онюдѡже — одкуда.

Онюдѡ — сасвим, никако.

Отолстѣти — угоити се, одебљати.

Опѣстителныѧ — песме, које се поју пре
одпушта.

Ўпѣстити — одпустити, дати, опроштај, опростити (Мат. 5, 40. гл. 6, 14 и 15 гл. 18, 21, 27, 32, 35. Марк. 11, 25 и 26. Лук. 6, 37, гл. 23, 34. Јов. 20, 23).

Ўпѣшати — праштати, отпуштати. (Мат. 27, 15. Марк. 15, 6. Лук. 2, 29. гл. 23, 17.)

Ўпѣствѣ — молитва коју чита свештеник по свршетку Богослужења.

Ўтребити — очистити.

Ўрѣши — одказати, одрећи.

Ўринѣти — одбити, одјурити.

Ўриновѣнѣ — одбачен, одринут.

Отроковица — девојчица.

Отрокѣ — дете од 7—15 година, слуга (Мат 8, 6, 8, 13 гл. 14, 2. Лук. 7, 7 гл. 15, 26).

Отроча — детенце.

Отрочицѣ — дете, младић.

Ўрыгнѣти — изрећи, произнети.

Ўрѣкшити — одвезати.

Ўселѣ — одсада, унапред.

Ўсюдѣ — одавде.

Ўтолѣ — од тог времена.

Ўтѣдѣ — оланде, одатле.

Ўцѣтити — изгубити. покварити.

Ўѣти — одузети.

Ўѣти бранѣ — прекратити рат (пс. 45, 10) закључити примирије, мир.

Ўѣти поношеніе — сачувати од срамоте (пс. 11, 8, 39).

Ўѣти слезы — утешити оно а који плаче (пс. 25, 8).

Ўѣготити — обтеретити.

Оцѣтъ — сирће.

Ѡцѣждати — оцеђивати.

Ѡчѣждитисѧ — постати туђ.

Ѡшѣюю — на леву страну.

Ѡщѣтити — осетити, достигнути (Лук. 9, 45)
дознати, (Јов. 11, 57.)

Прим — писано ѡ, а читај ѡ где треба.

II

Пагѣба — пропаст, помор, рана (Мат. 24. 7).

Пагѣвнѣк — погубно, смртоносно.

Пажитѣ — испаша.

Пазнокти — копита.

Паки — опет, још.

Палица — штап, прут.

Пакивѣтити — понова оживити, поновно рођење.

Пакость — зло, штета, увреда.

Пакости дѣлати — вређати, бити рукама.

Палата — царски дворац са дворјанима: ѡ
ѡ всѣй палатѣ ѡ констѣк ѡ хз.

Панагіарѣ — тањир, на коме се меће просфора,
која се уздиже у част пресвете Богородице.

Панагіѧ — иконица, коју носе архијереји на гру-
дима, просфора, која се диже у част Богородице.

Паримѧ — морална изрека, изабрана места св.
писма, која се читају на вечерњи после входа.

Пастырѣ — овчар.

Пасха — празник еврејски, који се светкује
у спомен излазка Евреја из Египта (Јов. 2, 13)
агнец — јагње које су клали и изели за време
празновања пасхе (Марк. 14. 12, Лук. 22, 7.).

Паче — више, боље (Мат. 25, 9 пс. 83, 11)

Перковозлежаніе — лежање на првом месту.

Первое — најпре, пре свега.

Первозданный — саздан пре свих других.

Первородный — првенац, родио се пре друге деце, сазрео пре других.

Первосѣданіе — председништво.

Первѣе — особито, изнајпре

Пернатый — тице које имају перје и крила.

Персть — прст.

Персть — прах, земља, прашина.

Перси — прса.

Печаль — туговање, брига.

Пещиса — старати се, бринути се својски.

Пиво — пиће.

Пигань — рутвица, има је по баштама, узимље се за јело и употребљује се као лек.

Пира — торбица, кеса.

Пискати — свирати у дудук и гајде.

Писма — писме, реч.

Пишѣмый — написани.

Пістікіа — чисти, без смесе.

Плавъ — жуто жито, доспело за жетву (Јов. 4, 35).

Плащаница — горња одећа (Марк. 14, 51). покривало, платно (Лук, 23, 53) слика полагања Христа у гроб

Плат — марама, парче материје, закрпа (Мат. 9, 16).

Плевеліе — кукољ, гагрица хрђава, штетна трава.

Плеснѣ мои — ноге моје.

- Плещи** — плећа.
Плодоношеніе — рађање воћа и другог рода.
Плодствовати — доносити род, рађати.
Плоть — тело (Лук. 24, 39) човек (Лук. 3, 6).
Плюновеніе — пљувачка.
Побдѣти — бити будан, не спавати.
Поворникъ — заступник, заштитник.
Поворати — побеђивати.
Побѣднѣй — победилац.
Покапленный — замазани, обојадисани.
Повечеріе — Богомоља, која се врши у вече.
Повинитисѧ Богови — успокоити се у Богу.
Повинѣтисѧ — покоравати се.
Погбленъ сосѣдъ — разбивен суд.
Подвизатисѧ — кретати се, колебати се (пс. 9, 27. пс. 16, 5. пс. 93, 18) стрепити, трести се (пс. 32, 8 пс. 96, 4. пс. 98, 1.) лармати, викати (пс. 95, 11 пс. 97, 7) бити се, борити се, (Јов. 18, 36).
Подклонити — приклонити.
Подобаетъ — треба, ваља, мора бити.
Подобнѣ — тако, таким начином.
Подобнѣ — тако, таким начином.
Подобитисѧ — чинити се, постати сличним.
Подоліе — долина, равница.
Подражненіе — изсмевање.
Подражнити — изсмевати.
Поддремничъ — носећи на себи тешки терет.
Поемь, поемше — узев, прихватив.
Пожрати — појести. прождрти.
Пожрети — принети на жртву.
Поздѣ — поздо, није рано.
Позовати — позобати, појести.

Позорище — скуп наседа, позориште.

Покиваніе — климање главом.

Покровъ — покров, штукатор, кров. (Марк. 2, 4) заштита, заступање.

Ползокъ — клизави.

Полма — на половину, на два дела.

Полъ — брег, страна (Марк. 5, 1 гл. 6, 45).
половина (Лук. 19, 8).

Полѣлей — (много светњак,) кад се пева:

Хвалите ѿма Господне — пале се све свеће и кандила, па и на средини цркве многосвећњак — *полијелеј*.

Помалѣ — ускоро, после кратког времена.

Поманѣти — дати знак, побудити.

Помавати — главом дати знак питати знацима, мимиком.

Помизати — намигивати.

Поморіе — приморје.

Помышленіе — мисао, помисао.

Поне — бар, најпосле.

Понеже — зато што.

Поносъ — стид, срам.

Поношеніе — ругање, срамоћење (Лук. 1, 6) подсмевање (пс. 78, 4, пс. 108, 25) оговарање, хућење.

Поползновеніе — спотицање,

Попрати — згазити (пс, 90, 13), победити, сатрти.

Поприще — мера одстојања, равна се даљини метру и по.

Порожденіе — род, племе.

Порѣгатиса — исмејати се, наругати се.

Перфѣра — царска свечана горња хаљина, загасито црвене боје, (вагранница).

По радѣ — пореду, једно за другим.

Послѣди, послѣжде — после, најпосле.

Поспѣшествовати — садејствовати, помагати.

Поспѣшисѣа — похитавши.

Постојниѣ — сталност.

Посагати — удати се, оженити се.

Потокъ — поток.

Потреба — потреба, потребно, нужда.

Потребенъ — удесан, у згодно време (Марк.6, 21).

Потресенъ — потрешен, избијен.

Потрестисѣа — потрести се, поколебати се.

Потчениѣ — подигнуће, постављење.

Потщитисѣа — похитати.

Почерпало — кова, канта, врг.

Почити — бити у спокојству, одмарати се.

Почто — зашто?

Полти — узети.

Прако — истинито, правично.

Празденъ — празан, незаузет, непогођен.

Прахъ — прашина.

Превитати — скитати се, странствовати.

Превредити — кварити, шкодити.

Прекыспринній — поднебесни.

Предварити — предупредити, преухитрити, благовремено стићи.

Преддворіѣ — предњи део куће.

Преде — унапред, даље.

Предирати — кидати на делове, расцепити.

Предитещи — предходити, бежати унапред (Лук. 19, 4).

Предложеніе — освећени сто у Скинији, на коме су стојали хлебови, проскомидија.

Преднаписати — унапред написати.

Предній — предњи, старији.

Предповѣствовати — предсказивати, пророковати.

Предречи — предсказати.

Предстателство — заступништво, ходатајство, посредништво.

Предстоятель — старшина, настојатељ.

Предсѣданіе — зачеље.

Предтеча — гласник, који иде напред пред ким. Ово се име даје св. Јовану Крститељу, који се јавио пре Господа Исуса Христа и својом поуком спремао је људе да приме Еванђелску науку Христову.

Преизбыти — имати доста, умножити.

Предзрѣти — имати у виду, имати пред очима.

Прежде даже не — пре чим.

Преизлиха — одвећ. сувише јако.

Преимѣщз — превасходни, отлични.

Преиспещренный — изшаран многим бојама, разнобојни.

Преисподній — врло низки, сасвим дубоки, подземни, преисподњи.

Преисподняа земли — пакао

Прейти — проћи, превести се на другу страну.

Прейти день ночь — провести дан, ноћ.

Прекланѣтисѧ — склањати се.

Преклонъ — спустити се доле, нагнути се, клекнути.

Прелестъ — превара, обмана.

- Преливатисѧ — препунити.
 Преложити — променити, обрнути (пс. 77,
 44) изменити, прекренути (пс. 45, 3).
 Прелстити — обманути, преварити, саблазнити.
 Пришратисѧ — варати се, блудити.
 Премогаѧ — савладати, побеђивати.
 Прегогорчити — јако увредити, расрдити.
 Преподовный — свети, праведан, светац, калу-
 ђер (пс. 4, 4 10, 5, 29, 5, 78, 2. 17, 26. 30, 19).
 Препнѧти — сметати, стављати препоне.
 Преполовити — доћи до половине.
 Препрѧда — то исто, што и порѧвѧра.
 Пререканіе — противоречност, метеж.
 Пререкати — спорити.
 Преселникъ — странац, дошљак.
 Преславный — чудни, дивни.
 Преслѧшати — не послушати.
 Преспѧквати — успевати, усавршавати се.
 Престарѧкніе — престарелост.
 Претити — бранити, забрањивати.
 Преткнѧти — запети, спотаћи се, шкодити.
 Претворъ — кућа у којој је седео и судио
 Игемонъ старешина, Претѧ — тужити, жалити.
 Прещеніе — претња, казна.
 Привергнѧти — наћи се, поставити (Мат. 15, 30.)
 Привмѧкненъ — сличан, примљен.
 Привитати — живети, становати.
 Привремененъ — привремен, несталан, за време.
 Придѧлати — добити, умложити.
 Придѧкти — окачити, натоварити.
 Прилогъ — додатак, мајсторски, задоволење.
 Приложеніе — закрпа, додатак.

Приложити — умложити, добавити.

Пришчитисѧ — догодити се.

Пришжати — с вољом, брижљиво радити, бри-
нути се.

Пришжно — брижљиво, марљиво.

Пришпитисѧ — привезати се. показати ода-
ност, прилепити се.

Приметатисѧ — припадати, лежати на прагу
(пс. 83, 11).

Приникнѹти — поклопити, пажљиво посматрати.

Приплодованіе — донети род, користити, ука-
матити.

Приришѹще — пребећи, добѹћи (Марк. 9, 15).

Присванѹти — увенути, смежурати се (Мат. 13, 6).

Приселитисѧ — станити се, доселити се.

Прискорбенѧ — тужан, огорчен, ожалошћен.

Присно — непрекидно, свагда.

Приснодѣва — свагдашња девојка.

Присносѣщный — вечни.

Присный — неизмѣнив, истинит, сродни.

Приставленіе — закрпа, дометак (Мат. 9, 16).

Приставленіе домовное — управа кућом (Лук. 16, 2).

Приставникѧ — управник добара, настојник.

Пристрашенѧ — уплашен, узбуђен.

Пристанище — заклон, пристаниште.

Присѣдѣти — учествовати (пс. 9, 29).

Присѣжати — посеђавати.

Притворѧ — паперта — женски део у цркви
(Јов. 10, 23) покривен ходник, галерија (Јов. 5, 2).

Притча — мудра изрека, сличности, упоређење

Притѧжати — задобијати, богатити се

Причастенъ — стих, који се пева, док се у олтару свештеници причешћују.

Причаститисѧ — учествовати, имати учешће, дружење с киме, примати свету тајну причешћа.

Причастіе — учешће.

Причастникъ — заједничар, учесник (Лук 5, 7) причасник то је онај, који се причести.

Пришељствіе — живети у туђој земљи, путовање, странствовање.

Пришељствовати — долазити у туђу земљу, путовати.

Пришдивати — трошити више него што је одређено.

Приѧтелище — сместиште, чуварница.

Приѧти — примити, добити.

Пробавити — продужити.

Прозрѧкти — добити вид (Лук. 7, 22) предвидети (пс. 36, 13).

Прозѧбеніе — свако растинје, млада гранчица, или стабло, што је тек изишло из земље.

Прозѧбнѧти — израстити, ницати, никнути.

Проголосати — проговорити, изрећи реч (Лук. 1, 20 гл 11, 14).

Прогнѧваніе — срдња, раздраженост.

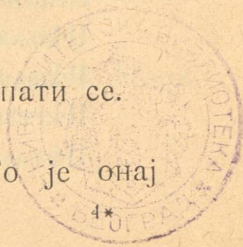
Прокіменъ — кратки стих из св. писма, који се пева пре читања Апостола, Еванђеља и паримеја а значи тсма, предлог.

Просадити — продерати.

Просадитисѧ — продерати се, поценати се.

Пророчи — предсказати.

Проскомидіа — прилог, принос. То је онај

део свете литургије, када се спремају на жртвенику свети дари за освећење.

Просфора — принос, поскурица, квасни пшенични хлеб, који се приноси на службу Божију, и која одозго има крст и надпис: **Іѣ. Хр. Ника**, а то значи: Исус Христос побеђује.

Проторгнѣтисѧ — расцелити се, подерати се.

Просвѣтити — осветлити виделом, заблистати.

Просвѣтити лице — умиљат, милостив поглед (пс. 66, 2).

Прошиватисѧ — прорашћивати, одпочело излазити из земље поврће или растиње.

Прѡжаксѧ — стресао се и испружио се.

Прѡжатисѧ — напрезати се, упорно се противити, старати се о нечем.

Прѡжіе — скакавци.

Прѡктисѧ — спорити.

Прѡ — спор, свађа.

Прѡмнѡй — супротни, на другој страни.

Прѡмѡ — супрот, на другој страни

Пѡстити — ослободити, отпустити.

Пѡстити мѡжа, пѡстити женѡ — развести се, развенчати се.

Пѡтесотворити — отворити пут, начинити пут, спремити, прокопати пут.

Пѡты — окови, пута коњска.

Пѡчина — дубљина, море.

Пѡрѡеница — разведена жена, распуштеница.

Пѡнаѡжникѡ — сараф, мењач.

Пѡнаѡзѡ — новчић.

Пѡстѡнѡ — васпитач, чувар.

Пѡтѡглашеніе — певање петлова.

Пѣтель — петао.

Падь — пед, мера дужине са четири прста.

Патокъ — петак.

Р

Работати — радити, служити (пс. 2. 11).

Работенъ — радник, слуга.

Равъ — роб, слуга.

Равына — робкиња, слушкиња

Равви, равѣни — учитељу мој.

Равнодушный — човек једне душе и срца с другим.

Ради — за. **Сегѡ ради** за то. **Тогѡ ради** због тога, **Чесѡ ради**, за што?

Радощи — радост, весеље.

Развотѣти — угоити се, одебљати, постати способним за рађање.

Разверстиса — открити се. отворити се.

Разводѣщиса — отварајући се, откривајући се.

Развратитиса — расрдити се, покарати (пс 17, 27.)

Развращенъ — покварен, непоуздан

Развращеніе — заблуда.

Развращати — кварити, узбуњивати.

Развѣ — сем, осим.

Разгордѣтиса — одвећ се понети погордити се.

Разжигатиса — успаљивати се, саблажњавати се,

Размыслити — посумњати, размислити (Марк. 11, 23.

Разметкити — размстати, разсејати, разликовати (пс. 67, 15).

Разрѣшѣніе — молба, одобрење.

Разчѣсти — избројати, прорачунати.

Ракѡ — шашав човек.

Рѡка — гробница.

Рамнѡ — трн, шиповник.

Рѡмо — леђа, раме.

Ранѡ — у зору, кад свиће дан.

Раны — ране, каштига.

Распрѡ — раздор, неслога.

Распѣдѣти — растерати.

Распѣстнѡй — отпуштен, разведен. **Книга распѣстнѡа** — (Мат. 19, 7). разводно писмо.

Распѣтіе — распутица, укрштени путови, раскреница

Растворѡти — смешати с нечим.

Растѣсати — разрезати, расећи.

Растлѣти — покварити, упропастити (пс. 77, 58).

Разторгнѣти — разтргнути, поцепати, разкинути.

Растлѣніе — квареж, разврат.

Рѡеніе — усрдност, ревност, гнев, мука.

Рѡбра сѣверѡа — северна страна, а то је гора Сион.

Рѡпѣ — репе.

Рѡци — рећи, казати.

Рѡжа — рђа.

Рѡвѡ — јама, гроб.

Рѡвенникѡ — јама с водом, бунар.

Рѡгѡ — сила, јачина. **Рѡзвѡсити рѡгѡ** — прославити.

Родъ — колено, племе.

Рожанный — рожани, направљен од рога.

Рождіе, розга — род, грожђе, лоза, прут.

Рожцы — стручак, стручки.

Ротнисиа — клети се, срдити се.

Рѣгатисиа — подсмевати се, ружити се (пс.
103, 26)

Рѣкописаніе — признаница, облигација сво-
јеручна.

Рѣкомтъ — што може узети руком. свежањ
жита, сноп.

Рѣкотвореніе — ствар руком израђена идол.

Рѣчнаа ѣстремленіа — речни потоци.

Рѣсна — женски накит, украс од злата и дра-
гог камена, обоци.

Г

Гавараѣз — Бог сила

Гаддѣкей — секта Садукејства. која није ве-
рвала у васкрсење умрлих, није веровала у без-
смртност душе, није веровала да има анђела, и
одбацивала је све пророчке књиге, сем књига
Мојсеових.

Гамарѣнина — самарјанка, женска из Са-
марије.

Гамовидецъ — очевидац.

Гандаліа — лака обућа, налик на опанке, има
само ђон, који се везује за ноге каишом.

Гамогласенъ — песма, која се пева на глас
самогласни.

Гата — мера.

Сатана — противник, ђаво.

Сбытисѧ — испунити се, догодити се.

Свекровь — свекрва, мужевља мати.

Свидѣніе — настава (пс. 131, 12) заповедање, откриће — **Скинїа свидѣніа**.

Свободитель — ослободитељ.

Свободь — слободни.

Свыше — одздо, с неба.

Свѣдый — зналац.

Свѣдѣти — знати.

Свѣтати — светлити, свитати.

Свѣтиленъ — прквена песма, која се увек пева по свршетку канона, у којој се молимо, да нас Бог просвети, с тога се и зове **свѣтиленъ**.

Свѣтило — небесна светлост, свећњак, фењер. (Јов. 18, 3).

Свѣтодавицъ — који даје светлост.

Свѣтлоу — велељепно, дивотно, богато (Лук. 16, 19) светло, свечано.

Свѣтѣніе — освећење, видело.

Свѣщникъ — чирак, свећњак.

Свѣзень — у тавници осуђеник.

Свѣтаа свѣтыхъ — најсветије место, најскривенији део скиније и храма, куда је могао да улази само Првосвештеник и само једанпут у години.

Свѣтило, свѣтилище — средина скиније и храма, куда су стајали свештеници.

Свѣтитель — архијереј.

Свѣщеннодѣйствитель — то је онај који врши свештене радње, — свештеник.

Свѣщенномученикъ — мученик из реда свештеничког.

Се — ево, сада.

Седемерицею — седам пута.

Седмица — недеља, седам дана.

Седмици — седам пута.

Селеніе — стан.

Село — поље, зиратна земља.

Селный — пољски.

Сзиратисѧ — згледати се, очима се договарати, старати се да погледом сазнаш мене дрругога (Јов. 13, 22).

Си — себи, свој.

Синклитъ — изговара се **синклитъ** то је виша грађанска власт, савет.

Сикеръ — свако алхоколно пиће, сем вина.

Сиръ — сиротан, безаштитни.

Синедрионъ — врховни еврејски суд

Сирѣчь — то јест, баш.

Сице — тако, таким начином.

Сицевый — такав.

Сказаемъ — значући: **ѣже ѣтъсь сказаемо, ѣже сказаетсѧ**, што значи, што ће рећи.

Сказовати — откривати, причати, предавати што се чуло.

Сквозѣ — кроз.

Скименъ — мало лавче, млади лав.

Скинја шатор, колибица, покретна црква еврејска, која је била, док Соломон не озиди храм.

Скиптръ — царски жезал, штап.

Скнипа — вац,

Сковникъ — завереник, учесник у завери, један од хајдука.

Скончатисѧ — свршити, испунити, окончати.

Скончаніе — крај, свршетак.

Скорпіѧ скорпија.

Скотенъ — налик скоту.

Скраніѧ — јагодица на лицу, на образу.

Скрокъ — тајно место за чување.

Скѡделъ — преп, ћерамида (Лук. 5, 19).

Скѡдель — блато, од блата начињен суд (пс. 21, 16) тестија, крчаг.

Скѡделникъ — грнчар, грнчарски суд, тестија, бокал (Лук. 22, 10.)

Скѡделничъ — грнчарев, земља грнчарева (пс. 2, 9. Мат. 27, 7).

Славословити — прослављати, величати.

Сладкопѣніе — пријатно, хармонично, лепо певање.

Слана — слана, сувомразица

Слезити — проливати сузе, плакати.

Слежати — лежати заједно.

Сложеніе — саздање.

Слѡжка — употреба, корист (пс. 103, 14).

Слѡкъ — погрбљен, згурен, ухваћен (Лук. 13, 11)

Слѡцатисѧ — згурити се, погнути се (пс. 37, 7).

Сматрати — надгледати, надзиравати, пазити

Смежити — жмурити, правити се да не види.

Смирение — емерност, понизност.

Смиреномѡдріе — мудрост спојена са смерношћу.

Смотрѣніе — брига, старање.

Смирна — миришљава смола.

Смысленно — паметно разумно.

Смѣтати — сметати, узбуњивати.

Смѣшениѣ — смеса. састављено.

Смирненъ — састављено из смирне.

Снабдити — очувати, снабдети.

Снедь — скинувши.

Синнатисѧ — скупљати се (Јов. 18, 20).

Снитисѧ — сајединити се

Снѣдати — појести, разтурити (Мат. 23, 24).

Снѣдно, снѣдь — што је за јело, храна.

Смѣрдѣти — пуштати смрад, смрдити.

Снѣсти — појести, срушити (Јов. 2, 17).

Собезначалный — ко нема почетка, а то је Син Божји уједно са Оцем и Духом светим.

Соблажнатисѧ — навући на грешење, кварити.

Соблазнъ — кушање

Соблюденіѣ — очигледност, (Лук, 17, 20). с приметним начином, затвор.

Соворище — скуп људи, народа, Синагога.

Соблюсти — тачно извршити (Мат. 19, 17) очувати у целости (Јован 2, 10).

Соблюстисѧ — очувати се, бити у целости

Соглещи — свући, разденути, оголити, скинути (Лук. 10, 30. Мат. 27, 31).

Совнити — ући заједно с ким год.

Совопрошатисѧ — спорити, препирати се.

Совѣтъ — намера, договор, скуп, дружење (пс. 1, 1. Мат. 27, 1, пс. 1, 5 пс. 88, 81).

Совѣчатисѧ — договарати се, договорити се, саветовати се. условити се (Мат. 20, 13) судити, саображавати (Лук. 14, 31).

Соглѣдати — осматрати.

Бодѣтель — Саздатељ, творац.

Бозади — остраг, назад.

Бозданіе — створ (Марк. 10. 6).

Бозидати — озидати, учинити, подићи (пс. 50, 12).

Бокровице — чуварница, сместиште, благајна, богатство (Мат. 13 52. гл. 6 19).

Бокровицствовати — скупљати благо.

Бокрѣшити — разбити, оборити, уништити (Марк. 16, 3. пс. 47, 8. пс. 109, 5).

Бокрѣшинз — разбит, сломљен, сломљен тугом (пс. 50, 19. Лук. 4, 18).

Болило — сланик, тањир.

Боніе — сан, сновињање.

Боннице — скуп, збор, здање, где су се Јудеји скупљали у суботе да чују објаву закона и да врше молитве Богу.

Бонмз — скуп, гомила, судница

Бовдолѣвати — господарити, владати, побеђивати (Марк. 10, 42).

Бопецз — музикант, свирач.

Бопостатз — враг, противник.

Бопротивз — супрот, на другој страни.

Боставлати — (пс. 106, 35) зидати, подизати.

Бострѣлати — бацити стреле, убијати стрелом.

Ботрвити — раздавити, сатрти.

Бпекѣлаторз — целат.

Бпіра — део војске, пук.

Бповорати — ратовати заједно, помагати.

Бподз — гомила.

Бпредстати — стајати гдегод заједно с другима, бранити некога.

Євѣдѣ (Лук. 11, 33) сасуд, суд.

Єпати — збацити, гурнути, оборити.

Єрамлатисѧ — стицити се

Єрамота — стид, поруга.

Єрачица — кошуља.

Єревереникѧ — еврејски сребрни новчић, од три динара и по.

Єреда — средина: **ѿ среды ѿхъ** из броја њихова (Мат. 13, 49).

Єристатисѧ — прибежати, притрчати.

Єрѣтатисѧ — сретати се.

Єрѣтениѣ — сретање.

Єрѣцѧ — зараза и свака неугодност.

Єсати — сисати.

Єтадіа — простор од 100 аршина.

Єтакти — сок, миришљава смола.

Єтамна — суд налик на ведро.

Єтатириѧ — старински новчић, који је вредио 4 гроша.

Єтеза — стаза

Єтепени — степеница, мердивени.

Єтихословіѣ — читање или певање по стиховима.

Єтицатисѧ — дотрчати, скупљати се.

Єткланица — стаклени суд, чаша.

Єтогна — широка улица: **стогны пѣтій** углови, ђошкови улице.

Єтолпописаниѣ — надпис, објава на стубу, те да је могу сви читати.

Єтолпостѣкна — здање са кулама, тврђава, дворац.

Сторицею — по сто пута.

Стража — људи постављени да чувају стражу време ноћно, када се страже мењају: стражка.

Стреци страж — чувати стражу, издржавати стражу.

Страненз — странац.

Страсть — страдање, мучење, рђава навика.

Страхованіа — страшне појаве.

Стреци — чувати.

Стропотный — ђудљив, непокоран

Стѣденецз — бунар, извор.

Стѣденз — хладан.

Стѣдз — стид, срам, срамота.

Стѣжати — притешњавати, досађивати.

Стѣжніе — гонење, јурење.

Стажати — добити.

Стажаніе — имање.

Стазатиса — спорити: стазатиса ѿ словеси (Мат. 17, 23) свршити рачуне.

Сѣвѣта — последњи дан седмице, сваки празник, цела недеља (Лук. 18, 12.)

Сѣвѣо — удвојено.

Сѣвѣый — удвојени, усиљени.

Сѣдарь — марама, парче платна.

Сѣдитель — судија.

Сѣднше — суд.

Сѣпрѣгз — пар.

Сѣровый — свежи.

Сѣчецз — струк босилка.

Сѣшило — сушница.

Сѣданіе — седење.

- Сѣдаленѣ — песме на јутрење, за време кад се оне певају може се седети.
 Сѣдалище — седење, клупа.
 Сѣмѣ — овамо.
 Сѣмѣ — семе, потомство.
 Сѣнь — сењка, хлад, венѣк.
 Сѣчико — сикира, чим се сече.
 Сѣчь — место битке, разбојиште.
 Сѣ — себе.
 Сѣнагога — еврејски дом за молитву, Богомоља.
 Сѣнодѣ — Сабор, скуп, врховна црквена управа.

Т

- Таже — потом, после.
 Таинникѣ — саветник у тајним пословима, тајни саветник.
 Тай — тајно.
 Такѣ, такожде — тако, тако исто.
 Талантѣ — грчко-римски новац, који је вредно, 5,400 динара.
 Тамѣ — у том месту, тамо.
 Татѣ — крадљивац, лопов.
 Татѣва — крађа, лоповлук.
 Творити — радити, рађати, производити (Мат. 7, 17).
 Творитисѣ — показивати се, притварати се (Лук. 24, 28).
 Тезоименитство — имен дан.
 Тезоименитчѣй — једноимени, саимени, имењак.
 Тѣктѣнѣ — тесач, дунђерин.
 Тѣрнѣ — трње, свако бодљиво растиње.

Терпѣніє — трплење, нада. **Терпаши тл**, на-
дѣјушица на тл.

Теши — бежати, скоро ићи, трчати

Теши — тећи, пропуштати течност, источити.

Ти — теби, неки пута, меће се у средини
речи: **оставляютиса грѣси твои** (Лук. 5, 20).

Тимѣніє — блато, пиштавина, тиња.

Тисненіє — штампање, издање.

Титло — надпис.

Тлетворный — заразни, убилачан.

Тлити — истребљавати, ништити.

Тлл — кварез, трулеж.

Тма — тавнина, десет хиљада. **Тма кромѣшнаа**
место, где нема светлости, амбис.

Тождє — то исто.

Тождє же — тако исто.

Той — тај.

Токмш — само.

Токз — поток, струја.

Толикш, толикз — толико, тако многи, тако
велико.

Толкати — лупати, ударати.

Толца — дебљина, слој (Пс. 140, 7).

Топазій — скупочени камен.

Торжице — пијаца, пазар.

Торжникз — трговац, купац.

Точило — муљање, јама. у коју се моља
грожђе из винограда.

Точію — само.

Тоциш — усрдно, убеђујуће.

Тоциз — празан, кваран, изненадни.

Трапеза — обични астал (Марк. 11, 15), са

јелима, спремним за ручак или за вечеру (Лук. 22, 30) престол у олтару.

ТРЕБОВАЊЕ — нужда, потреба, тражење.

ТРЕБОВАТИ — (Мат. 9, 12). тражити, искати, имати потребу.

ТРЕПЕТАЪЗ — дркти од страха, уплашен.

ТРЕТИЦЕЮ, ТРЕТІЕ — трећи пут.

ТРИКРАТЫ, ТРИЦИ — три пута.

ТРИСВѢТОЕ — молитва: свети Боже.

ТРИСТАТЪ — војначелник.

ТРИЧИСЛЕННЫЙ — састоји се из трију, један од троице, трећи.

Триодъ — трипесник. Црквена књига за Богослужење — један је триод постни, који почиње од недеље Митара и Фарисеја до Ускрса, а други је Триод цветни, у коме су стављене службе од Ускрса до недеље свих светих, трипесник зове се зато што су канони већином састављени из три песме.

ТРОИЧЕНЪ — песма у част пресвете Троице.

ТРОСТНЫЙ — трскотни, живи у троснику.

ТРОСТЬ — трска, штап, перо, којим су пређе писали (пс. 44, 2).

ТРОШІЕ — много мртвих тела.

ТРОШЪ — мртво тело.

ТРОСЪ — земљетрес, олуја.

ТРОТИ — трљати. **ТРОЮЩЕ** брижљиво.

ТЪГА — жалост, нерасположење.

ТЪКЪ — сало, мас, **ТЪКЪ ПЦЕНИЧНЫЙ** најбољи хљеб.

ТЪЛЪ — торбица у коју се међу стреле.

ТЪНЕ — бадава, без плате (Јов. 15, 25).

ТЦАЊЕ — старање. хитање.

Тѣа, тѣы — ни су чим.

Тѣ — тебе.

Тѣмже ѱво — дакле.

Тѣготѣнѣ — отежао.

Тѣжатель — радник, надничар.

Тѣмпанѣ — музички инструменат.

Ў

Ўа — узвик срамотни.

Ўблажати — прослављати, богатити (пс. 40, 3).

Ўво — дакле, с тога.

Ўвожити — осиротити.

Ўврѣсѣ — марама, пешкир.

Ўвѣдити — разбудити.

Ўвѣдѣти — дознати.

Ўвѣщатисѣ — сагласити се, помирити се

Ўвѣзати — сплести се, спутати се.

Ўглиѣ — угаљ.

Ўглиѣвати — тонути, давити се.

Ўговзитисѣ — постати плодородан, обећавати богату жетву.

Ўгонзати — бежати, избегнути.

Ўготованіѣ — спрема, припрема.

Ўготовати — приготовити.

Ўдовѣѣ — лакше, боље.

Ўдолиѣ — долина.

Ўдѣ — члан.

Ўжасити — уплашити, довести до ужаса.

Ўжа — конопац, ланчић, гомила, зброд (пс. 118, 61).

Ўжикѣ — сродник.

Ўза — ланац, окови, све што смета радњи,
веза (Марк. 7, 35).

Ўзилице — тавница, затвор.

Ўзрѣти — увидети.

Ўкрой — пелена, свежањ.

Ўкрочати — усмиравати, укротити (пс. 88. 10)
укроћавати.

Ўкрѣхъ — парче, комад хљеба.

Ўлегати — утишати.

Ўмастити — намазати.

Ўмѣртіе — смрт, убиство.

Ўмакнѣти — умекшати.

Ўлѣчити — добити прилику.

Ўне — боље, љншіј, још бољи.

Ўнзати — утакнути, увући.

Ўпитанный — одрањени и угојени.

Ўповати — надати се.

Ўпокоити — дати спокојство, оставити на миру.

Ўправити — упутити, извести.

Ўродъ — безумни, глупак.

Ўрѣзати — одрезати.

Ўсладитисѧ — постати пријатан.

Ўсменъ — кожани.

Ўсопшіј — умрли.

Ўспеніе — крај, смрт.

Ўверзати уста — почети говорити.

Заградити уста — престати говорити.

Ўстѣдити — охладити, прохладити.

Ўсыранный — пуно рода, изобилан растињем
(пс. 67, 16).

Ўсыритисѧ — згуснути се, усирити се.

Ўсѣкнѣти — одсећи, погубити, посећи.

Ўтрэневати — рано устати (пс. 126, 2) свршити јутрењу молитву (пс. 62, 1).

Ўтолити — успокоеити, убедити.

Ўтро — рано, изјутра (Мат. 20, 1).

Ўтрак — сутра изјутра.

Ўчрежденіе — гошћење, ручак (Лук. 5, 20).

Ўцедрити — учинити милост, помоћи чимгод.

Ўзвити — ранити, учинити рану, изударати крвнички.

Ф

Фарисей — евр. реч, значи: одељен, одлучен. То је човек, који припада секти, која је сем закона Мојсеова, држала многа предања. Фарисеји су били спољно врло побожни и добротини; али су ове врлине биле само спољне, варљиве, притворне, а у ствари били су људи покварени, с тога се реч фарисеј каже о човеку, који је притворан, варалица.

Фінікx, финицx — палма.

Х

Халсга — ограда, у пољу колиба, забатаљсно место, у сиротињи (Лук. 14, 23).

Хваленіе — прослава.

Хваленx — достојан прославе.

Хвалите или Хвалитны — то су стихире, које се певају на јутрењи после канона. Назив свој добиле су од тога, што се пева пред сваком стихиром: **хвалите**.

- Хітунъ** — доња хаљина код евреја, кошуља.
Хищеніе — крађа, отимање, грабеж
Хламуда — огртач, мантија царска хаљина широка украшена без рукава, набацује се на леђа
Хлаби — отвор, прозори, излив силне кише.
Храмина — кућа, стан, одмор.
Хранило — стражара, зауздавање, (Пс 38, 2).
Хранилище — дашчица или кожица, на којој су насликане Божије заповести. Овакве дашчице Јудеји су везивали на главу или на руку, што напомиње да незаборављају Божије заповести. Фарисеји су правили ова хранилишта и боља и шира, него ли што су то чинили други, те да се представе народу, да су они боље одани закону, него ли други људи.

Ц

- Цата** — ситни новац, који вреди 2⁰ пара.
Церковъ — друштво, скуп људи, здружени вером у једнога Бога, црквено старешинство, храм (Мат. 18, 17. 3).
Цклити — излечити, извидати.
Цказ — здрав, безлобан, непорчан (Јов 5, 6. Мат. 10, 16).
Цклованіе — пољубац, поздрав (Лук. 1, 41).
Цкловати — љубити, поздрављати.

Ч

- Чудо** — чело, чадца чеда, дечине.
Часть — судба, одредба.

Часъ — неодређено време (Мат. 10, 19. Лук. 12, 12) неки пута исказује крај живота човековог (Марк. 13, 32. Јован 5, 28. 7, 30. 8, 2).

Члаџти — очекивати.

Чванъ — бокал, кантица.

Человѣчь — човечији.

Челадъ — чељад, домаће слуге.

Червленъ — црвен, зажарен.

Чермѣтисѧ — црвенити се, зажарити се.

Черничіе — дудиње, дивље воће.

Чертогъ — унутрашње собе, а нарочито соба за спавање.

Чесати — трљати, збирати, сабирати.

Чести — читати.

Четверицею — четворицом, у четворо.

Четвертовластвовати — управљати четвртим делом државе или земље.

Чинити — састављати (Лук. 1, 1.)

Чинъ — ред, устав, звање.

Членовныѧ — чељустии.

Чрево — трбух.

Чресла — појасница.

Чтити — поштовати.

Чѡдитисѧ — дивити се.

Ш

Шестоѡлмїе — шест псалма, који се читају у почетку јутрење, а то су ови: 3, 37, 62, 87, 102 и 142.

Ширшій — шири, поширок и најшири.

Шѡица — лева рука.

Щ

Щедрити — миловати, награђивати.

Щедрота — милост, милосрђе.

Ю

Ю — њу.

Юже — коју.

Юдољ — долина, клисура, ниско место.

Юдољ плачевна — живљење на овом свету,
које је пуно беда и невоља.

Юдуже — где.

Южикъ — сродник.

Южскій — јужни.

Юзы — окови.

Юнецъ — јунац.

Юнота — дете од 7, до 15 година.

Юродивый — глупи, неразумни.

Џ

Џ — њих, љже, која.

Џвѣ — извесно, јавно, није скривено.

Џгодичина — смоква.

Џдца — ждерало.

Џзвина — рупа. гњездо, јазвина.

Џза — жива рана.

Џко — како, за то што (пс. 3, 3. 5. 6.).

Џко да — зато, да би.

Џкоже — тако како, када.

Џковъ — какав.

Дзыкк — језик, народ, незнабожци.

Дсти — јести.

Дти — ухватити, узети.

Ψ

Ψаломскій — односећи се на псалме.

Ψаломк — сваки одељак псалтира зове се псалам.

Ψалтнрѣ — од десет жица, музикални инструмент, на коме су се свирали псалмови и књига која садржи све псалме.

V

Vпакой — (пажња) то је песма, коју треба да слушамо с особитом пажњом.

Vпостасѣ — лице, особа

Vссопк — ситна трава, од које се прави стручац за кроплење жртвеном крвљу.*)

*) Рађено по Словару А. П. Соловјева

ШТАМПАРСКЕ ПОГРЕШКЕ :

СТРАНА	ВРСТА	ОДОЗГО	ШТАМПАНО	ТРЕБА
8	12	„	Моавлтеки идол	Моавитски идол
10	10	„	влагациле	влагалице
26	11	одоздо	св ца	свеца
40	9	одозго	обоипа	обоица
42	3	одоздо	оно а	онога
67	13	„	безу ни	безумни
69	6	„	непорчан	непорочан

